

Räkna jämställt

BIRGITTA HEDMAN och CHRISTINA ÖSTERBERG

Birgitta Hedman och Christina Österberg från SCB berättar om mäns och kvinnors olika villkor i jämställdhetens Sverige. Här kan du också testa Dina egna kunskaper i en tävling!

Jämställdhet

Innebär att kvinnor och män har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att

- ☐ ha ett arbete som ger ekonomiskt oberoende
- ☐ vårda barn och hem
- ☐ delta i politiska och samhälleliga aktiviteter

Kvinnors och mäns villkor

Det finns idag inte några formella hinder för jämställdhet. Trots detta skiljer sig kvinnors och mäns villkor i samhället fortfarande mycket.

Flickor och pojkar väljer i stor utsträckning olika utbildningar. I gymnasieskolan finns en stor flick- respektive pojkskola och en mindre samskola. Flickor väljer främst service, vård och kultur, medan pojkar väljer teknik. I samskolan dominerar ekonomi och naturvetenskap.

Kvinnorna har under 1970-talet befest sin ställning på arbetsmarknaden. 82 % av alla kvinnor och 90 % av alla män i åldern 20–64 år ingick i arbetskraften 1985. Kvinnor och män arbetar dock i skilda branscher, inom olika yrken och med olika lång arbetstid. Det är stora skillnader mellan könen i fråga om löner och inkomster.

Kvinnorna har fortfarande huvudansvaret för hem och barn. Många kvinnor har svårt att kombinera detta ansvar med ett förvärvsarbete som ger ekonomiskt oberoende.

Kvinnor och män deltar i lika hög utsträckning i politiska val och som medlemmar i fackliga organisationer. Kvinnornas representation i beslutande och rådgivande församlingar är dock avsevärt lägre än männens.

Skolans ansvar för jämställdhet

Skolan skall verka för jämställdhet mellan kvinnor och män. Lärostoffet skall grupperas så att jämställdhetsfrågor belyses i samverkan mellan flera ämnen (Lgr 80).

I skolans mål ingår att eleverna skall vidga sina kunskaper om sig själva och om kvinnors och mäns verksamhet förr och nu. De skall också bli medvetna om att det går att ändra på rådande förhållanden. Eleverna skall lära sig att bearbeta, tolka och kritiskt granska olika typer av informa-

tion. De skall själva producera och förmedla kunskap. Statistik är ett viktigt hjälpmedel i denna undervisning.

SCB gör speciellt läromedel

Från skolans håll har önskemål framförts om statistik som kan användas i undervisningen på grundskolans högstadium och som kan öka medvetenheten hos ungdomarna inför valet av gymnasielinjer.

Statistisk information kommer in i undervisningen i bl a matematik och samhällskunskap. Det är viktigt att eleverna lär sig att själva ta fram information med utgångspunkt i vissa problem och att de kritiskt kan granska och använda statistisk information som ges om olika samhällsområden.

SCB har en mängd publikationer och databasmaterial som är mycket användbara för skolan och en hel del som direkt riktar sig till skolan. Nu finns också ett speciellt läromedel, som kan bidra till att skolans jämställdhetsmål uppfylls.

Läromedlet ska i första hand kunna användas i undervisningen i ämnena matematik och samhällskunskap samt av SYO-konsulenter i yrkesorienteringen. Det bör genom sitt innehåll och sin uppläggning också kunna främja samarbetet mellan lärare i olika ämnen.

Läromedlet bygger på olika frågor som rör jämställdhet i arbets-, familje- och samhällsliv och som har stor betydelse för elevernas förestående utbildnings- och yrkesval. I tabeller ges statistik som speglar olika tidsperioder. Det är ett komplement till traditionella läromedel. Det förutsätter att eleverna i matematikundervisningen lärt sig grundläggande begrepp och beräkningsmetoder i beskrivande statistik. Fakta och arbetsuppgifter ska medvetandegöra och stimulera till diskussion om könsroller och om kvinnors och mäns olika villkor i samhället.

Läromedlet är upplagt så att eleverna ska söka fakta i tabeller och bearbeta dessa genom att ställa upp nya tabeller, beräkna procent och centralmått och rita diagram. Det bearbetade materialet kan ligga till grund för diskussioner om t ex

- betalt och obetalt arbete förr och nu
- vem som utför olika typer av arbete
- vad som påverkar valet av yrke
- hur dagens flickor och pojkar utbildar sig för dagens eller morgondagens arbetsmarknad.

Följande frågor har anknytning till de områden som tas upp i läromedlet. Svaren på frågorna finns i läromedlet och/eller i boken Kvinno- och mansvär(l)den, som ger en ingående statistisk analys av jämställdheten i Sverige.

1—5 pris: Kvinno- och mansvär(l)den. 6—25 pris. Fickboken "Women and men in Sweden. Facts and figures. Equal Opportunity 1985.

b Män: 69 %: 1, 63 %: X, 75 %: 2

[illegible]